

ЦПФ; регулювали: польоти; міжнародні польоти; майнову відповідальність перевізника і порядок розгляду спорів; правила та обов'язкові постанови ГУ ЦПФ. Повітряний кодекс став юридичною базою щодо поточної правотворчості органів державного управління в сфері повітряного права. Розвиток інститутів повітряного права був продовжений у зв'язку із затвердженням 7 серпня 1935 р. Постановою ЦИК та РНК СРСР наступного Повітряного кодексу СРСР, який складався з 10 глав, 96 статей та Додатку. Кодекс визначив систему повітряного права як галузь законодавства [2, с.25-29]. Слід зазначити, що це визначення залишилося в теорії права і після прийняття Повітряного кодексу України 2011 р.

Доктрина повітряного права тривалий час не визнавала, що наявність кодексу та відносно самостійної сукупності інших нормативних актів, що об'єднані у свої інститути, є вагомою підставою вважати сукупність повітряного законодавства самостійною галуззю права. Навіть в сучасних умовах це питання залишається спірним і остаточно не вирішеним.

Література

1. Повітряний кодекс України : Офіц. видання. Міністерство юстиції України. – К. : Форум, 2006. – 145 с.
2. Волков М. М. Советское воздушное право : учебное пособие / М. М. Волков. – Ч.1. – Л. : Ленкнига, 1969. – 50 с.

УДК 342.9 (043.2)

Заставна С. Л.,
секретар судових засідань,
Личаківський районний суд, м. Львів

СТРОКИ ТА ТЕРМІНИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Поняття строків та термінів в адміністративному праві є визначальним, ці категорії формують зміст правовідносин, впливають на права та обов'язки суб'єктів, породжують правові наслідки. У правових нормах використовується не філософська категорія "час", а правова – "строк". Категорії "строк" та "термін" в адмі-

ністративному праві досліджувались з висвітленням переважно в навчальній літературі. Відсутні фундаментальні монографічні праці з ґрунтовним вивченням даного питання. Теоретичну основу розуміння "строків" та "термінів" закладено напрацюваннями В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, С. В. Ващенко, М. А. Гурвича, О. С. Дугенця, Р. А. Калюжного, Т. О. Коломоєць, А. Т. Комзюка, В. В. Луць, В. Д. Сорокіна, Н. В. Черногор та ін.

Строк – це визначений законом, договором або іншим юридичним актом відрізок часу, встановлений для здійснення відповідних дій, реалізації прав або виконання зобов'язань, і з настанням чи закінченням якого, пов'язується певна дія чи подія, що має юридичне значення [1, с. 857]. В адміністративному праві строк – відображення дії часу в адміністративних правовідносинах, вияв соціального часу, важливий правовий засіб цілеспрямованого регулювання діяльності суб'єктів. Змістом строку є дія або подія, поза якими встановлення та існування строків не мають сенсу. Тому, настання чи закінчення строку набуває значення лише в сукупності з подіями чи діями, для вчинення або утримання від вчинення яких цей строк встановлено [2, с. 152]. Близьке за змістом та правовим навантаженням поняття "строку" та "терміну" в розрізі ЦК України [3].

КАС України надає визначення поняттю "розумний строк": найкоротший строк розгляду і вирішення адміністративної справи, достатній для надання своєчасного судового захисту порушених прав, свобод, інтересів у публічно-правових відносинах [4, с. 15]. В ракурсі цивільного законодавства, розумним строком окреслюють поняття, що означає необхідність врахувати усі конкретні обставини, в яких діють учасники правовідносин.

Строк є поняттям складним, містить у собі початковий та кінцевий терміни. Термін – певний момент у часі – конкретна календарна дата або певна подія, що має неодмінно настати [5, с. 818]. Розрізняють терміни, що входять до складу строків, та терміни що до їх складу не входять та можуть існувати самостійно.

Похідною категорією є "процесуальний строк" – час, встановлений для вчинення процесуальних дій у кримінальному, цивільному, адміністративному, конституційному процесі, з ме-

тою забезпечення оперативності судочинства, здійснення дисциплінуючого впливу на учасників процесу [7, с. 397]. Строки у процесуальних галузях права утворюють інститути, які визначають природу відповідного процесу. Строки та процесуальні строки визначаються днями, місяцями, роками, вказівкою на подію, яка повинна неминуче настати [4, с. 325].

Чинне законодавство, юридична наука і практика розрізняють види строків і класифікують їх відповідно до певних критеріїв. О. Г. Братель та С. А. Пилипенко поділяють строки на визначені: актами законодавства; правочинами; рішенням суду; адміністративними актами. За ступенем самостійності строки поділяють на імперативні та диспозитивні [9, с. 61]. В. О. Процевський та О. В. Гаврилюк пропонують класифікацію за правовими наслідками, що породжують настання чи закінчення строків на: правовстановлюючі; правозмінюючі; правоприпиняючі; та за ступенем визначеності на: абсолютно визначені; відносно визначені; невизначені [10, с. 87]. О. В. Шовкова класифікує строки а) в залежності від сфери застосування на: приватні – сфера дії яких є цивільне, сімейне, трудове, екологічне, міжнародне приватне право; публічні – сфера дії – конституційне, адміністративне, фінансове кримінальне та ін.; б) в залежності від виокремлення відповідних "масивів" права на матеріальні та процесуальні строки.

В. В. Луць в розрізі цивільного права класифікує строки за розподілом обсягів прав та обов'язків сторін за окремими періодами часу, розрізняючи загальні та окремі строки [11, с. 29]. Вважаємо, що дана класифікація є прийнятною і при класифікації строків в адміністративному праві.

Особлива увага приділяється поняттю початку строку, що має особливе значення для правильного обчислення і встановлення в залежності від юридичного факту. В адміністративному праві початок плину строку встановлюється: визначеною подією, технічною обставиною, подією. Кінцеві строки, як характерний елемент події, завершують свою дію призупиненням (здійсненням) і пропусканням (збігом), якщо у встановлений законом період не були вчинені дії, що вимагаються. Календарна дата або день настання події при обчисленні тривалості строку не враховується. Строк починається з наступного дня після календарної дати, або з наступного дня після настання події.

Існують особливості обчислення строків у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму. Такі строки обчислюються календарними днями і годинами. Останнім днем строку, що має закінчитись з настанням певної події, є день, що передує дню зазначеної події. Днем бездіяльності є день встановленого законом строку, в який мало бути вчинено дію або прийнято рішення. День подання позовної заяви, апеляційної скарги є день її надходження до відповідного суду [4]. Цікавим є вчинення дій в останній день строку: якщо строк встановлено для вчинення дії, вона може бути вчинена до закінчення останнього дня строку. У разі, якщо ця дія має бути вчинена в установі, то строк спливає тоді, коли у цій установі за встановленими правилами припиняються відповідні операції. Письмові заяви та повідомлення, здані до установи зв'язку до закінчення останнього дня строку, вважаються такими, що здані своєчасно [3]. За аналогією закону, дана норма може застосовуватись і до адміністративних правовідносин.

Отже, на підставі аналізу викладеного можна ствердити, що "строк" – визначений період часу, зі впливом якого пов'язана певна дія чи подія, внаслідок якої виникають, змінюються чи припиняються адміністративні правовідносини. "Термін" може визначати граничні межі правових строків, момент початку, зміни чи припинення правових відносин та момент настання чи припинення негативних або позитивних наслідків для учасників цих правовідносин. Класифікація строків має враховувати їх юридичну природу і місце в системі інститутів права. Отож, суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників правовідносин виникають, розвиваються й припиняються у певний час. Дія самих законів також обмежена в часі. Строки та терміни, що встановлюються у правовідносинах, як вияв соціального часу, є важливим правовим засобом цілеспрямованого регулювання діяльності.

Література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2007. – 992 с.
2. Правознавство : підручник. – Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2008. – 505 с.

3. Цивільний кодекс України [текст], чинне законодавство України зі змінами та доповненнями станом на 4 червня 2012 р. : (відповідає офіційному текстові) – К. : "Центр учбової літератури", 2012. – 270 с.

4. Науково-практичний коментар кодексу адміністративного судочинства України / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 699 с.

5. Енциклопедія цивільного права України / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К. : Ін Юре, 2009. – 952 с.

6. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол. : Ю. С. Шемчушенко (голова редкол.) та ін. – К. : "Укр. енцикл.", 1998.

7. Большой юридический словарь / под ред. А. Я. Сухарева, В. Е. Крутских. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФА-М, 2004. – 704 с.

8. Юридичні терміни. Тлумачний словник / В. Г. Гончаренко, П. П. Андрушко, Т. П. Базова та ін., за ред. В. Г. Гончаренка. – 2-ге вид., стереотипне. – К. : Либідь, 2004. – 320 с.

9. Братель О. Г. Цивільне право України: посібник для підготовки до іспитів / О. Г. Братель, С. А. Пилипенко. – К.: ФОП Ліпкан, 2010. – 256 с.

10. Процевський В. О. Цивільне право України: Навчальний посібник / В. О. Процевський, О. В. Гаврилюк. – У 2 т. – Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2007. – Т.1. – 292 с.

11. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві : [монографія] / В. В. Луць. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 320 с.

УДК 347.963 (043.2)

Рябченко В. В.,

аспірант,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Гончарук С.Т., к.ю.н., професор

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Проблема поширення корупції в Україні, збільшення різноманітності форм її проявів в процесі становлення і розвитку економічної та політичної системи України, на сьогоднішній день стоїть досить гостро. Необхідність посилення боротьби з цим негативним явищем та наслідками які воно викликає, є одним із основних завдань для всієї держави та її правоохоронних органів.

Певні аспекти в дослідженні корупційних діянь як комплексного поняття розроблено в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: А. В. Гайдука, О. В. Терещука, М. І. Камлика, Є. В. Невмержицького, А. І. Редьки, М. І. Хавронюка та ін. Зокрема, в кримінально-правовому аспекті корупційні діяння глибоко досліджені у працях Л. В. Багрій-Шахматова, М. І. Мельника, О. О. Дудорова, М. І. Камлика, Н. В. Кузнецової, А. І. Редьки, М. І. Хавронюка.

Відповідно до ч.1 ст. 3 Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції", органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України та законами [1].

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України [2] та Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України" [3], посилюється координаційна роль прокуратури у сфері боротьби з корупцією.

Органами прокуратури постійно вживаються заходи щодо запобігання і протидії корупції. У межах компетенції продовжується виконання Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 № 1240 [4].